

med Haandværkerne uden at betale for Tegningsarbejde, maa vel for en Del være forårsaget af den Antagelse, at Arbejdet udføres gratis af Haandværkerne. Da det imidlertid er et saa stort Arbejde, at det maa honoreres, vil det sikkert i de fleste Tilfælde være inkluderet i Entreprisensummen, uden dog at figurere som en særlig Post. Der betales altsaa for Arbejdet, selv om det ikke udføres af en Arkitekt, og det vil vel ikke blive uoverkommeligt at betale et Arkitekthonorar. Landboforeningernes Budget skulde ikke belastes i nævneværdig Grad af Konsulentvirksomheden med Undtagelse af Betaling for den Hjælp i Smaaspørgsmaal, der skal klares som Medlemservice samt for Udførelse af Standardtegninger o. lign., der skal være til almindelig Afbenyttelse for Medlemmerne.

Det er mit Haab, at disse personlige Betragtninger maa være medvirkende til, at Sagen om Konsulentvirksomheder i Byggesager maa blive taget op til Drøftelse mellem de interesserede Parter. Jeg vil sikkert blive beskyldt for at pleje Arkitektstandens Interesser, men Sagen er det vigtigste for mig, — tro mig, hvem der vil.

At der er en lang Vej til en god Løsning af disse Spørgsmaal, er tydeligt, naar der fra Landboforeningerne ses med en saadan Skepsis paa Arkitektens Arbejde, at der — „et eller andet Sted i Danmark“ — kan forlanges, at han skal udføre ti Byggearbejder gratis for Foreningen, før man vil forhandle nærmere med ham om Sagerne. Men Parterne maa komme til en Forstaaelse, om Konsulentvirksomhederne skal blive til Gavn for Landbrugsbyggeriet.

II.

Af Bygningskonsulent Iver A. Hansen

Foranlediget af min Artikel i Hæfte 4 fremkommer Hr. Arkitekt Garde med nogle Kommentarer. Uden at ville indlede nogen Diskussion om dette Spørgsmaal her i Tidsskrift for Landøkonomi vil jeg dog gerne understrege min Udtalelse i Artiklen om, at *der bliver Brug for mange Arkitekter til Landbrugsbyggeriet*, medens Arkitekt Garde til Gengæld lader skinne igennem, at *der slet ikke er Brug for nogen Landøkonomer i dette Foretagende*.

Arkitekt Garde mener ganske vist, at det var en glimrende Ordning, om Landøkonomer — i Ly af Organisationerne — rejste rundt som Repræsentanter eller Agenter for Arkitekterne. Andet bliver der ikke at bestille for Landøkonomerne, naar deres Indsats efter Arkitekt Gardes Mening blot skal bestaa i at skabe Kontakt mellem Bygherre og Arkitekt. Det vilde unægtelig være en nem og behagelig Ordning for Arkitekterne. Dog, før det første kan det næppe være Arkitekt Gardes Mening, at Landbrugsorganisationerne skulde være interesseret i at bruge Penge til Reklame for Arkitekterne og for det

andet vilde ingen Landøkonom kunne betragte det som en Livsopgave blot at rende Landet rundt med Skiltet.

Jeg tvivler ikke om, at Hr. Garde vil tjene *Sagen*, men jeg kan ikke indse, at hans Forslag rummer nogen Mulighed derfor.

Arkitekt Garde er utilfreds med, at Landbrugsorganisationerne ikke vil overlade Arkitekterne at drive Organisationernes „Forretning“. Lad os i denne Forbindelse erindre, at i det mindste een Landbrugsorganisation har truffet Aftale med en Arkitekt om Ledelsen af dens Konsulentvirksomhed i Landbrugsbyggeri; man har altsaa to Former for Virksomheden: Samarbejdet mellem Landøkonom, Arkitekt og Ingeniør samt den Form, som Hr. Garde foretrækker: det hele overladt til Arkitekten. Erfaringerne med hver især skal saa med Tiden vise, hvilken Organisationsform, der i Fremtiden bør foretrækkes.

Mon vi ikke kan være enige om, at naar Landmændene gennem deres Organisation har Bud efter baade Arkitekter, Ingeniører og Landøkonomer, saa er det ikke blot en Gestus over for Parterne, men saa er det alene, fordi der er Brug for den Viden og Kunnen, som de paa hvert sit Felt sidder inde med.

Ifald Arkitekt Garde ikke har forstaaet min Artikel rigtigt, skal jeg sammenfatte den i følgende Hovedtræk:

Fra Landbruget er der rejst Krav om, at der gøres noget for at rationalisere Landbrugsbyggeriet.

Igennem de faglige Organisationer oprettes en Institution, som skal være Landmændene behjælpelige med deres Byggeproblemer. Til dette Formaal antager Institutionerne de Arkitekter, Ingeniører og Landøkonomer, der er Brug for.

Et snævert Samarbejde mellem disse borger for et godt fagligt Resultat.

Organisationerne driver selv Forretningen og lønner Funktionærerne. Dette er en Borgen for, at Projekteringsarbejdet kan gøres billigere, end Tilfældet er under andre Former.

Denne Ordning er Organisationerne i Præstø Amt gaaet ind for; forøvrigt er det ikke noget nyt, idet *Sagen* er organiseret paa omtrent samme Maade i Sverige.

Det er mit Haab, at alle Landbrugsorganisationerne vil indse Betydningen af, at de selv beholder Initiativet, og det skulde ikke være saa vanskeligt i Andelslandet Danmark.

